

Aan: De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
Mark Harbers
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Datum: 18 juni 2024

Onderwerp: Aanbevelingen Bestuurlijke tafel emplacementen geluid

Geachte heer Harbers,

Bij brief van 2 juni 2022 heeft de Bestuurlijke tafel emplacementen geluid aanbevelingen gedaan aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat inzake het reguleren van het geluid door spoorvoertuigen op spoorwegemplacements met het stelsel van geluidproductieplafonds (hierna: GPP-stelsel) onder de Omgevingswet. Eén van die aanbevelingen was de uitvoering van een pilot waarin de overgang van de huidige gemeentelijke vergunningen naar het GPP-stelsel eerst wordt toegepast voor een beperkt aantal emplacementen. Onderdeel van de aanbeveling was evaluatie van de resultaten van deze pilot op de Bestuurlijke tafel, met het doel daarbij te kijken naar het totale beeld van emplacementen in Nederland.

De Staatssecretaris heeft deze aanbeveling overgenomen in haar schriftelijke reactie van 14 juli 2022 en vervolgens opdracht verstrekt voor uitvoering van de pilot. Kader voor deze pilot vormden drie bestuurlijke invalshoeken: een gelijkwaardig beschermingsniveau voor omwonenden van spoorwegemplacements, behoud van ruimte voor woningbouwontwikkelingen en bevoegdheden, verantwoordelijkheden en samenwerking bij met name klachtenafhandeling, toezicht en handhaving. Ook vormde de uitvoerbaarheid voor met name ProRail en de betrokken gemeenten een aanvullende invalshoek.

In de afgelopen periode hebben medewerkers van de betrokken pilotgemeenten en omgevingsdiensten, van ProRail en van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider met veel inzet en toewijding gewerkt aan de uitvoering van de pilot. In dat kader zijn ook stevige discussies gevoerd. Als voorzitter van de Bestuurlijke tafel heb ik dat proces met veel belangstelling gevolgd en ik heb gezien dat er veel en zorgvuldig werk is verzet, met een kritische en constructieve opstelling van alle betrokkenen. Er is een open en zorgvuldig proces gevolgd waarin ruimte voor discussie en dialoog was. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft dit proces ondersteund en gefaciliteerd. De leden van de Bestuurlijke tafel willen voor de inzet van alle betrokkenen hun dank en waardering uitspreken.

De bevindingen van de pilot zijn in een notitie van 16 mei 2024 verwoord. Gelet op deze bevindingen wil de Bestuurlijke tafel een aantal aanbevelingen aan u doen. Ook wil de Bestuurlijke tafel uw aandacht vragen voor de resterende zorgen en de wijze hoe hiermee in het verdere proces van de omzetting om te gaan.

De aanbevelingen luiden als volgt:

1. Om voor de combinatie van een 'dunne lijn' met een emplacement de geluidruimte te beperken door de wettelijke mogelijkheid om lage GPP's tot 52,0 dB te verhogen, niet te gebruiken;
2. Om, als op basis van de monitoring blijkt dat er bij emplacementen structureel substantieel onbenutte geluidruimte is, een actualisatie van de geluidruimte uit te voeren;
3. Om de Omgevingsregeling aan te passen en voor te schrijven dat overstandgeluid meegenomen wordt van treinen die minimaal 30 minuten stilstaan.

De Staatssecretaris heeft reeds in het BO VRO op 21 december 2023 uitgesproken om – in aansluiting bij het ontwerpactieplan omgevingslawaaai hoofdspoorwegen – op trajecten waar dat mogelijk is, een verlaging van de geluidruimte voor het doorgaand treinverkeer door te voeren. Conclusie van de pilot is dat het actualiseren van de geluidruimte van (alleen) emplacementen voorafgaand aan de toevoeging aan de GPP's geen toegevoegde waarde heeft.

Bij een enkele gemeente leven hierover, gelet op de eigen specifieke situatie, vragen. Met deze gemeente zal nader contact plaatsvinden.

Aanbevolen wordt om eerst te besluiten over de verlaging van GPP's voor doorgaand spoor voor trajecten waar dat mogelijk is, voordat het geluid van spoorvoertuigen op emplacementen aan de GPP's wordt toegevoegd. Als daar in verband met ontwikkelingen op een concreet emplacement niet op gewacht kan worden, zal de omzetting in nauw overleg met de betrokken gemeente plaatsvinden.

Deze aanbevelingen vormen een aanvulling op de eerdere bevindingen van de Bestuurlijke tafel, zoals verwoord in de brief van 2 juni 2022.

Zoals gezegd hebben de leden van de Bestuurlijke tafel naast deze aanbevelingen ook een aantal zorgen uitgesproken. Deze betreffen de mogelijke toename van geluid in de nachtperiode, piekgeluiden, en de afhandeling van klachten van omwonenden van emplacementen. Deze thema's zijn ook in de eerdere brief met aanbevelingen van de Bestuurlijke tafel genoemd, en zijn in het pilotonderzoek daarom aanvullend bestudeerd. Ondanks de bevindingen blijven enkele gemeenten hier zorgen over houden.

Daarom wil de Bestuurlijke tafel het volgende onder uw aandacht brengen en voorstellen.

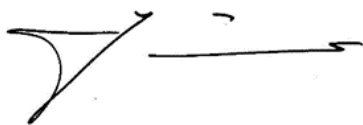
Wat betreft de communicatie tussen partijen en de afhandeling van klachten van omwonenden van emplacementen is eerder al een protocol opgesteld, waarin stappen zijn uitgewerkt voor een goede samenwerking tussen gemeenten en ProRail bij het omgaan met klachten en de samenwerking van ProRail met het ministerie van IenW, RIVM en ILT. Dit protocol is als bijlage bij de eerdere brief van de Bestuurlijke tafel van 2 juni 2022 gevoegd. Deze brief met bijlage is volledigheidshalve nogmaals als bijlage bij de onderhavige brief opgenomen. Het belang van een goede en tijdige dialoog tussen de betrokken partijen is groot, ook al omdat de gemeenten een bevoegdheid blijven houden voor het reguleren van de niet-treingebonden activiteiten op een emplacement (bijvoorbeeld een wasstraat). Met name gemeenten en ProRail moeten elkaar tijdig informeren en opzoeken als er relevante ontwikkelingen zijn op of rond de emplacementen. Bijvoorbeeld als het gaat om ontwikkelingen rond het gebruik van het emplacement die substantiële invloed hebben op het gebruik in de nacht, of op het piekgeluid, of bij woningbouwplannen of andere ruimtelijke plannen nabij een emplacement.

Omdat op dit moment niet voorspeld kan worden hoe één en ander zich feitelijk zal ontwikkelen, lijkt het zinvol om in ieder geval gedurende de eerste twee jaren scherp de ontwikkelingen rond de genoemde zorgen in de gaten te houden en waar nodig deze met elkaar te bespreken. Op bestuurlijk niveau zou dit gesprek gevoerd kunnen worden op een integrale spoortafel. Zoals ook verwoord in onze eerdere brief van 2 juni 2022 heeft het onze voorkeur om de relevante thema's rondom het spoor zoveel mogelijk bijeen te brengen in één structureel bestuurlijk overleg in plaats van afzonderlijke thematische overleggen. Ondergetekende is van harte bereid om over hierover met u mee te denken.

Met deze brief met aanbevelingen komt de Bestuurlijke tafel emplacementen geluid tot een afronding van dit interessante en tegelijk complexe traject. De Bestuurlijke tafel spreekt de hoop uit dat uitvoering gegeven wordt aan de genoemde aanbevelingen en onderstreept het belang van het blijvende gesprek over de thema's waar zorgen over leven.

Wij danken uw ministerie voor de constructieve samenwerking in dit traject en zien uit naar uw reactie op onze brief.

Hoogachtend,

Drs. Jan van Belzen
Voorzitter Bestuurlijke tafel emplacementen geluid